

YLÄ-SAVON AUTISMI- JA ASPERGERYHDISTYS RY 20 vuotta HISTORIIKKI 2003-2023

Koonnut Osmo Turkki ja Merja Kaivo-oja

YLÄ-SAVON AUTISMI- JA ASPERGERYHDISTYS RY:N 20 –VUOTISHISTORIIKKI

Vuoden 2003 elokuun 23. päivä kokoontui Iisalmessa, Kirkonsalmen Palvelukodin kerhuhuoneessa, joukko edustajia sellaisista perheistä, joissa elämää varjosti lapsen tai nuoren neurologinen häiriö (autismi, asperger, dysfasia, ADHD tai vastaava). Yhteyskanavana oli ollut keväällä 2003 toiminut ”käsikynkkäryhmä” sekä KYS:n projektisihteeri Tuomo Puruskaisen yhteydet näihin perheisiin. Tapaamisessa oli tarkoitus selvittää mahdollisuuksia lisätä perheiden välistä yhteistyötä lasten hyväksi, jakaa saatuja kokemuksia sekä vahvistaa yhteistyötä eri viranomaisten tai palveluntarjoajien suuntaan. Paikalla oli nimilista mukaan ainakin 15 henkilöä, talon puolesta mukana oli johtaja Nina Argillander ja Autismi- ja Aspergerliitosta Sari Saha. Taustalla oli tosiasia, että Ylä-Savossa, Iisalmessa ja sen ympäristössä oli 23 pientä autismikirjoon kuuluvaa lasta, joiden perheet pääsääntöisesti joutuivat yksin selviämään usein hankalasta arjesta eriasteisten neurologisten ongelmien kanssa. Vanhempien jaksaminen oli usein kovalla koetuksella ja avun tarve suuri. Erityisenä tavoitteena kokoontumisessa oli keskustella paikallisen autismiyhdistyksen perustamisesta. Lähin autismikirjon parissa toimiva yhdistys oli EIJSVEIKEET ry Kuopiossa, jonka jäseniä monet paikalla olevat olivat. Ongelmaksi koettiin kuitenkin sen päätoimialueen etäisyys Ylä-Savosta. Yhteisesti päädyttiinkin selvittämään oman yhdistyksen perustamiseen Ylä-Savossa. Perustavaa kokousta valmistelemaan asetettiin työryhmä. Johon nimettiin Eeva-Liisa Laakkonen, Leena Tauriainen ja Osmo Turkki. Työryhmän valmisteleva kokous pidettiin 6.10.2003. Siinä päätettiin tehdä esitys yhdistyksen nimestä, kotipaikasta, toimialueesta sekä säännöistä. Ennen perustavaa kokousta neuvoteltiin vielä valtakunnallisen Autismi- ja Aspergerliiton kanssa.

PERUSTAVA KOKOUS

Perustava kokous pidettiin Kirkonsalmen Palvelukodin kerhuhuoneessa sunnuntaina 26.10.2003. Puheenjohtajana toimi Osmo Turkki ja sihteerinä Pirjo Kämäräinen. Käydyssä keskustelussa päädyttiin perustamaan puhtaasti autismi- ja aspergeryhdistys mukaan lukien autismikirjoon kuuluvat kehityshäiriöt. Yhdistyksen laajapohjaisuutta voidaan tarkastella myöhemmin. Nimeksi tuli siten ”Ylä-Savon Autismi- ja Aspergeryhdistys ry”, kotipaikkana Iisalmi ja toimialueena Ylä-Savo. Hyväksyttiin valmistelutyöryhmän esityksen mukaiset säännöt ja perustamisasiakirjan allekirjoitti 15 henkilöä, nimien kirjoittamisjärjestyksessä seuraavat: Osmo Turkki, Kristiina Turkki, Eeva-Liisa Laakkonen, Pirjo Kämäräinen, Hilikka Koivunen, Jouko Koivunen, Matti Ollikainen, Paula Ollikainen, Merita Luoma, Seija Knuutinen, Petri Veteli, Aino Kaarakainen, Rauni Nykänen, Esa Tauriainen ja Leena Tauriainen. Perustamisasiaa eteenpäin viemään ja toimimaan yhdistyksen väliaikaisena hallituksena valittiin Osmo Turkki (pj), Leena Tauriainen, Petri Veteli, Jouko Koivunen ja Pirjo Kämäräinen. Tilintarkastajiksi valittiin Eeva-Liisa Laakkonen (varalla Aino Kaarakainen) ja Matti Ollikainen (varalla Paula Ollikainen). Patentti- ja Rekisterihallitus hyväksyi Ylä-Savon Autismi- ja Aspergeryhdistys ry:n merkittäväksi yhdistysrekisteriin 23.2.2004. Virallinen toiminta voi alkaa. Autismi- ja Aspergerliitto ry päätti ottaa uuden yhdistyksen jäsenyhdistyksekseen 10.5.2004.

TOIMINTA ALKAA VUONNA 2004 – lystilauantait ja koulutusta varhaiskuntoutuksesta

Ensimmäinen vuosikokous pidettiin su 14.3.2004 tutussa paikassa, Kirkonsalmen Palvelukodin kerhuhuoneessa, josta muodostui yhdistyksen vakituinen kokouspaikka. Kokouksessa valittiin hallituksen puheenjohtajaksi Iisalmelainen Osmo Turkki, joka hoiti sitten pestiä seuraavat 18 vuotta. Muiksi jäseniksi tulivat Janne Kananen Iisalmesta, Leena Tauriainen Sonkajärveltä, Petri Veteli Kiuruvedeltä ja Jouko Koivunen Iisalmesta. Leenaa lukuun ottamatta kaikki ovat myös jatkaneet

tehtävässään koko vuosikymmenen. Jo ensimmäinen, lähes kokonainen toimintavuosi 2004 oli varsin vilkas. Peltokodossa ja Kauppi-Heikin koulussa pidettiin 14.2. ensimmäinen lystilauantai. Mukana oli viisi autistista lasta ja saman verran heidän sisaruksiaan. Ohjaajina oli kymmenen Savonian sosiaalialan opiskelijaa, joiden valmennuksesta ja ohjaamisesta vastasi projektisihteeri Tuomo Puruskainen. Syksyllä oli toinen lystilauantaitapahtuma, nyt mukana jo 14 autistista lasta ja heidän sisaruksiaan. Ohjaajina oli 11 opiskelijaa Portaanpään opistosta opettajansa Pirjo Hätisen johdolla. Lisäksi liikuntaosiota pitämässä oli viisi keväällä mukana ollutta opiskelijaa, hommaa johti jälleen Tuomo. Vanhemmilla oli samaan aikaan tilaisuus tehdä tutustumisretki Pielavedelle Karekuntoutus Oy:n Osuuspankin kanssa yhteistyössä ja sen tiloissa pidettiin 3.11.2004 koulutusilta aiheena "Autismin kirjon varhaiskuntoutus". Osanottajia oli 66 henkeä. Savonian opiskelijoiden avulla käynnistettiin keväällä Otavan koulun voimistelusalissa liikuntakerho. Kerho jatkui syksyllä, vanhemmilla oli samaan aikaan vertaistukiryhmä. Uimakoulu autistisille lapsille toteutui kahtena ryhmänä, joita kumpaakin veti Sari Kautto. Avustajina oli vanhempien ohella Savonian opiskelijoita. Lisäksi mainittakoon Genelecin auditoriossa pidetty elokuvailta "Kolme muskettisoturia", johon osallistui 18 henkeä. Vertaistuen merkeissä pidettiin v. 2004 myös ensimmäiset äitien ja isien illat. Seuraavassa tarkastellaan toiminnan kehittymistä vuosi vuodelta.

VUOSI 2005 - aktiivista tiedottamista ja seminaari autistin elämänkaaresta

Toimintakertomus vuodelta 2005 kertoo toiminnassa mukana olleen enemmän tai vähemmän aktiivisesti n. 20 perhettä. Käytössä oli ns. perhejäsenyys, joten jäsenyyteen riitti, että perhettä kohden suoritettiin yksi jäsenmaksu. Jäsenmaksu on koko 10- vuotiskauden ollut 20 euroa. Autismitiedotus alkoi vakiintua. "Euroopan autismiviikolla" yhdistyksen toimintaa ja autismia esiteltiin Iisalmen Sanomissa 27.11. ja radio Salmisessa n. tunnin keskusteluohjelmassa. Yhdistyksen toiminnasta tiedotettiin säännöllisesti Autismi-lehdessä. Lystilauantai järjestettiin sekä keväällä että syksyllä Peltokodolla ja Kauppi-Heikin koululla. Keväällä oli mukana kuusi autistista lasta, kolme sisarusta sekä Marita Jääskeläisen johdolla 17 ohjaajaa. Syksyllä mukana oli kahdeksan autistilasta, kolme sisarusta ja avustajina 18 opiskelijaa. Kevään lystilauantai-tapahtumaan 19.3. liittyen Marita Jääskeläinen teki opinnäytetyön "Kehittämishanke lystilauantai". Syksyn lystilauantain rinnalla järjestettiin Kauppi-Heikin koululla seminaari "Autistin elämänkaari Ylä-Savossa". Alustajina ja asiantuntijoina oli projektipäällikkö Marko Kielinen TUKEA-projektista, Otavan koulun rehtori Tuula Vinberg, kaupungin sosiaalitoimesta sosiaalityönjohtaja Marja-Liisa Korhonen ja sosiaalityöntekijä Pirjo Maunu, Kirkonsalmen Palvelukodista ohjaaja Tiina Heikkilä ja Kelasta vakuutuspäällikkö Anja Ojanen. Seminaariin liittyvä tutustumiskäynti uuteen Kirkonsalmen Autismiyksikköön toteutettiin 1.12.05.

Liikuntakerho opiskelijavoimin jatkui Otavan koululla lauantaisin yhteensä kahdeksan kertaa. Vanhemmat ovat pitäneet vertaistukiryhmää kerhon aikana. Musiikkikerho "Muskari" alkoi viikoittain musiikkiterapeutti Tuula Palmun johdolla. Mukana oli neljästä viiteen lasta vanhempineen. Kesäretki tehtiin 18.6. kohteena kotieläinpuisto Kuopiossa. Uimakoulu "Korallit" pidettiin kaksi kertaa viiden lapsen ryhmänä, yhteensä siis kymmenen uimaria. Vetäjänä edelleen Sari Kautto, avustajina vanhemmat tai opiskelijoita. Vanhemmat kustansivat osan uimakoulumaksusta. Yhdyshenkilönä yhdistykseen toimi Janne Kananen. Syksyllä kartoitettiin kyselytutkimuksella jäsenkunnan odotuksia yhdistyksen toiminnan suhteen.

VUOSI 2006 - yhdistyksen oma esite käyttöön ja kesäleiri Hirsikankaalla

Toimintakertomuksen mukaan yhdistyksellä oli 18 jäsenmaksunsa suorittanutta jäsentä, eli käytössä olevan perhejäsenyyden johdosta toiminnan piirissä n. 60 henkeä. Yhdistys on saanut oman esitteen, jota on sijoitettu saataville päiväkoteihin, neuvolaan jne. Euroopan autismiviikolla pidettiin

teemapäivät mm. päiväkodissa, koulussa ja uimahallissa, lisälmen Sanomissa oli lehtijuttu uintiryhmästä, Savoniassa infotilaisuus ja radio Salmisessa liikuntaryhmää vetävien sosionomiopiskelijoiden haastattelu. Näitä on järjestänyt yhdistyksen tiedotusvastaava Kristiina Turkki.

Autismiin perehdyttävää koulutusta järjestettiin lystilauantai-tapahtumien yhteydessä kahdesti, kouluttajina Marita Jääskeläinen, Marjaana Uusi-Ilkainen ja Osmo Turkki. Lystilauantait järjestettiin 18.3. ja 7.10.06. Keväällä vetäjinä toimivat Marita Jääskeläinen ja Marjaana Uusi-Ilkainen, mukana oli kymmenen autistista lasta ja neljä sisarusta sekä avustajina 22 opiskelijaa opettajansa johdolla. Syksyllä vastaavat luvut olivat yhdeksän autistilasta, neljä sisarusta ja 18 opiskelijaa, vetovastuussa Marjaana Uusi-Ilkainen, Kaisa Syvävirta ja Anne Rajapolvi.

Kesäretki tehtiin Jouko Koivusen johdolla Alimmaiselle Vuottojärvelle, josta tuli jatkossa perinteinen retkikohde. Mukana oli 13 henkeä. Seminaari "Autistin elämänkaari Ylä-Savossa" jatkui keväällä, ja sopivaksi jatkoksi tuli syksyllä Kehitysvammaliiton EKOTUKI-hanke. Liikuntakerhoa lauantaisin kerran kuussa oli vetämässä n. kymmenen opiskelijaa. Kolme opiskelijaa otti liikuntakerhon opinnäytetyökseen, ja tämä poiki mm. kesäleirin liikuntateemalla. Tämä leiri pidettiin Sukevan Hirsikankaalla 19.-20.8.06. Organisoijina olivat sosionomiopiskelijat Marjaana Uusi-Ilkainen, Anne Rajapolvi ja Kaisa Syvävirta. Mukana oli neljä perhettä, yhteensä 16 henkeä, avustajina 11 opiskelijaa. Kevätkaudella 2006 jatkui musiikkikerho Tuula Palmun ja puheterapeutti Soile Yrjänän vetämänä. Syksyllä ei enää vetäjää saatu. Resurssiprojektin rahoituksen turvin jatkui sisarusryhmä vielä kevätkauden psykologin Päivi Reinikaisen sekä sosionomiopiskelijoiden Heini Kauton ja Tiina Väisäsen johdolla.

Autistilasten uintiryhmä jatkoi toukokuussa, ja voitiin todeta, että lasten uintitaito on kehittynyt valtavasti. Harrasteuintiryhmä (perheille) toimi kerran kuussa kevätkauden, mutta uimahallin resurssipulan vuoksi ei voinut jatkua enää syksyllä. Lastenhoitopalvelujen järjestämisessä edettiin siten, että sosiaalilautakunta teki päätöksen, jolla kaupunki lupautui rahoittamaan autistiperheiden tarvitsemää tilapäisapua koteihin omaishoitajille varatun määrärahan puitteissa. vanhemmat itse huolehtivat avustajien kouluttamisesta. Yhdistykselle oli alkanut kertyä kirjallisuutta, äänitteitä ja erilaista muuta tavaraa. Niille saatiin säilytyspaikaksi yksi komero Kirkonsalmen Palvelukodin kerhohuoneesta. Matti Ollikainen teki merkittävän työn kirjaamalla materiaalin asianmukaisesti luetteloiksi.

VUOSI 2007 - oikeuksia kuntouttavaan hoitoon ja avustajakortti lisälmen uimahalliin

Lystilauantait jatkuivat vanhaan tapaan. Keväällä 24.2. mukana oli kymmenen autistista lasta ja kolme sisarusta, ohjaajina 21 Savonian ja Portaanpään Opiston opiskelijaa. Toiminnan suunnittelijana oli Mari Leinonen ja näytön vastaanottajana Marita Jääskeläinen. Tapahtuman yhteydessä oli myös autististen lasten hiihtokilpailu. Syksyn lystilauantaissa oli mukana yhdeksän autistista lasta ja kolme sisarusta, ohjaajina 14 perhepäivähoidon opiskelijaa, päävastuunkantajana Tiina Vidgren. Tapahtuma suoritettiin opiskelijoiden näyttönä, jota olivat vastaanottamassa Mari Leinonen ja Marita Jääskeläinen. Etukäteiskouluttajana ja yhdistyksen puolesta järjestelijänä oli jälleen Kristiina Turkki. Edunvalvonnan sarallakin saavutettiin eräitä merkkipaaluja. Pitkän oikeusprosessin jälkeen saatiin Kuopion hallinto-oikeudessa ja Itä-Suomen lääninhallituksessa myönteinen päätös, jonka mukaan kehitysvammaisille autisteille lisälmessakin kuuluu maksuton, kuntouttava päivä- ja iltapäivähoito. Samalla on vahvistettu autististen kehitysvammaisten oikeus erityishuolto-ohjelmaan (EHO) ja siihen liittyviin kehitysvammalain mukaisiin subjektiivisiin oikeuksiin. Lisälmen vapaa-ajan lautakunta hyväksyi yhdistyksen aloitteesta avustajakortin, jolla avustaja pääsee kuntosalille tai uimahalliin maksutta avustettavan kanssa. Mikäli avustettava ja

avustaja ovat eri sukupuolta, heillä on mahdollisuus käyttää tilaussaunaa pukuhuoneena, mikäli se on vapaa ja varataan viimeistään tunti etukäteen. Autististen lasten uimakoulu jatkui toukokuussa uintivalmiuksia täydentävällä opetuksella, harrasteuinnit ovat jatkuneet kevät- ja syyskaudella n. kerran kuussa. Mainittakoon, että Korallien uimakoulun vetäjä Sari Kautto sain valtakunnallisen erityisuintiopettajan tunnustuksen v. 2007.

Syyskaudella tanssinopettajaksi opiskeleva Hanna Pitkänen piti kerran viikossa (14 kertaa) tanssikerhoa viidelle lapselle avustajineen Edwin Laineen koulussa, ja joka toinen viikko (9 kertaa) seitsemälle varttuneemmalle autistille Kirkonsalmen Palvelukodin autismiyksikössä. Harjoittelujakson innoittamana hän päätyi tekemään opinnäytetyönsä autistien erityistanssista. Yhdistyksen puolesta tanssikerhoa ovat olleet suunnittelemassa ja organisoimassa Kristiina Turkki ja Marita Jääskeläinen. Kun yhdistyksen perustamisesta oli kulunut tasan 4 vuotta ja 1 kk, yhdistys järjesti 26.11.2007 yhdessä Iisalmen kaupungin kanssa kulttuurikeskuksessa kuvakommunikaatiokoulutuksen ”Idea ja intoa – visualisointi arjen tukena”. Kouluttajina toimivat puheterapeutti Hannele Hyvärinen ja konsultoiva ohjaaja Riikka Pesonen Oulusta, yhdistyksen puolesta tapahtuman organisoivat Kristiina Turkki. Koulutukseen osallistui 47 henkilöä: yläsavolaisia vanhempia ja ammattikasvattajia, jotka työskentelivät lasten, nuorten ja aikuisten parissa. Autismiliiton SoKu-projekti tuki koulutusta 1000 eurolla.

VUOSI 2008 - Autismipäivän viettoa ja Avekki-koulutusta

Vuonna 2008 vietettiin ensi kertaa virallisesti maailman Autismipäivää 2.4.08. Tätä YK:n julistamaa nimikkopäivää vietettiin Ylä-Savon yhdistyksessämme erityisin toimin. Iisalmen Sanomissa oli juttua autismiperheen elämästä, Edwin Laineen koulussa oli luokittain autismiaiheinen oppitunti ja siihen liittyvä tietokilpailu. Opettajainhuoneessa oli äitien järjestämää tarjoilua merkkipäivän kunniaksi. Paikallisradiossa autismiaihetta piti esillä tiedottaja Kristiina Turkki. Iisalmen ja Lapinlahden kirjastoissa oli autismiaiheinen kirjallisuusu näyttely. Autismiin perehdyttävää koulutusta järjestettiin lystilauantain ja muiden tapahtumien yhteydessä 30 opiskelijalle. Syksyn lystilauantain yhteydessä Tuomo Puruskainen piti Avekki-koulutuksen I jakson, mukana yhdeksän vanhempaa ja yhdeksän päivähoiton työntekijää. Fontanella- retken yhteydessä saatiin porttikirjakoulutusta Sanna Turakan johdolla. Lystilauantait pyörivät jo rutinoituneesti Marita Jääskeläisen johdolla, keväällä avustajina oli ennätyksellisesti 22 opiskelijaa Portaanhän Opistolta. Syksyllä Maritan työparina oli Mari Leinonen. Opiskelijoiden etukäteiskouluttajana ja yhdistyksen puolesta järjestelijänä toimi Kristiina Turkki. Kesällä tehtiin jälleen retki Alimmaiselle Vuottojärvelle Joukon johdolla, mukana 15 henkeä. Syksyllä tehtiin junalla retki Siilinjärven Fontanellaan, mukana 11 aikuista ja yhdeksän lasta seitsemästä eri perheestä. Liikuntakerho jatkui Savonian opiskelijoiden voimin sekä keväällä että syksyllä. Opiskelijoilta saatiin lahjoituksena mm. värikäs leikkivarjo, käden- ja jalanjälkiä liikuntarataa varten sekä valokuva-albumi ynnä valokuvia CD:llä. Myös uimakoulu Korallit jatkoi toimintaansa Sari Kauton johdolla. Jäsenmääräksi vuonna 2008 on kirjattu 27 isompaa tai pienempää perhettä.

VUOSI 2009 - opinnäytetyö vanhempien kokemuksista lapsen autismediagnoosin aikaan

Vuosi sujui jo perinteiseksi käyneellä tavalla. Lystilauantait vietettiin kaksi kertaa Marita Jääskeläisen toimiessa päävastuunkantajana ja Kristiina Turkin opiskelijoiden etukäteiskouluttajana ym. tehtävissä. Tuomo Puruskainen kävi pitämässä Avekki-koulutuksen toisen jakson. Autismitietoisuuden päivän vietossa keskityttiin Edwin Laineen koulun kahteen luokkaan, joissa oli autismin kirjon oppilaita. Retkeilytoiminnassa uusia kohteita olivat Johanna Niskasen maatila Nerkoolla ja Pölönmäen valkokuokkoalue. Tietysti tehtiin myös kesäretki Alimmaiselle Vuottojärvelle.

Vaalijalan (Nina Vonkkanen) Autti-projektin puitteissa aloitettiin valmistelutyö ”Autismin kirjon palvelupolku” –oppaan tekemiseksi. Käytännön toteutus tapahtuu Savonian opiskelijoiden opinnäytetyönä. Jouko Koivunen oli mukana vammais- ja potilasjärjestöjen yhteisen ”Järjestötaalo”-projektin käynnistämässä. Kaupunki olisi tulossa mukaan 10 000 euron panoksella, ratkaiseva rooli olisi kuitenkin Raha-automaattiyhdistyksen mukaan saamisella. Käynnistettiin myös selvittelytyö syksyllä 1.9.2009 voimaan tulleen vammaispalvelulain uudistuksen mukaisten henkilökohtaisten avustajien saamiseksi. Kiinnostuksen sellaisesta ilmaisi kymmenen perhettä.

Lasten liikuntakerho kokoontui vielä keväällä ja järjesti oman retkenkin. Syksyllä toiminta kuitenkin loppui liian pienen lapsimäärän vuoksi. Myös uimakoulu menetti pitkäaikaisen ohjaajansa Sari Kauton. Uusi vetäjä Riikka Moisanen pystyi ottamaan uimariyhmän (yhdeksän osallistujaa) ”tosi toimiin” vasta syksyllä. Silloin jatkuivat taas myös harrasteuinnit. 13.11. tehtiin retki Kajaanin teatteriin katsomaan ”Spoonface”-nimistä esitystä.

Savonian opiskelijat Eveliina Remes ja Meiju Kurkinen tekivät yhdistyksen toimeksiannosta opinnäytetyön ”Kyllä tässä aika syvässä suossa rämmittäis, jos ei ketään olis ollut. Vanhempien kokemuksia tuesta ja tuen tarpeesta lapsen autismidiagnoosin aikana”. Opinnäytetyöhön haastateltiin kahdeksaa yhdistyksen jäsenperhettä, ja se sai korkeimmat mahdolliset arvostukset. Työ löytyy Savonian Theseus-arkistosta. Pysyvä osoite julkaisulla on https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5317/Kurkinen_Meiju.pdf?sequence=3&isAllowed=y

VUOSI 2010 – autistien etujen ajamista ja yhteistyötä liikuntapäivän järjestämiseksi

Vuosi 2010 on ollut yhdistyksen toiminnan kannalta hiljaista suvantovaihetta. Aktiivisuus on suuntautunut varsinaisen yhdistystoiminnan ulkopuolelle, mm. taisteluun autististen lasten oikeudesta henkilökohtaiseen apuun, autismin kirjoon kuuluvien palveluesitteiden luomiseen Autti-projektin kautta, sekä autistien asioiden eteenpäin viemiseen Iisalmen valtuustossa, vammaisneuvostossa ja Soten perusturvalautakunnassa.

Lystilauantai/toimintapäivä autistisille lapsille järjestettiin vain kerran, 20.3. Peltokodossa ja Ohenmäen kodalla. Toiminnan suunnittelijana ja vetäjänä oli Marita Jääskeläinen avustajineen. Mukana oli yhdeksän lasta. Osallistuttiin vammaisyhdistysten yhteiseen liikuntapäivään ”Vauhtia kesään” Iisalmen Liikuntahallilla 15.5. ja sen valmisteluihin. Tapahtumaan liittyi Maliken apuväline-esittely. Vastaavaa tapahtumaa valmistellaan vuodelle 2011.

VUOSI 2011 - palveluoppaan julkaisu ja toimintaa henkilökohtaisen avun puolesta

Savonian opiskelijat saivat valmiiksi opinnäytetyönään esitekirjaisen ”Palveluiden pyörteissä – Palveluopas autismin kirjon lasten ja nuorten huoltajille”. Palveluoppaassa on päivitetty Ylä-Savon palvelujärjestelmä ja sen yhteystiedot Sote-tilanteen mukaisiksi. Opasta on jaettu kaikille Sote:n palvelupisteille sekä autistiperheille. Sitä on ollut jakelussa niin vammaisjärjestöjen messutapahtumassa 3.9. kuin KYS:n lastenneurologin osaston avajaistilaisuudessa Kuopiossa. Puheenjohtaja on käynyt pitämässä 6.4. ja 20.4. autismiopetusta Savon Ammatti- ja Aikuisopistossa sosiaalialan ja lähihoitajaopiskelijoille, kummillekin neljä tuntia. Osallistuttiin Vammaiskasteseminaariin Kiuruvedellä 26.2. ja Savon Vammaispalveluhankkeen seminaariin 6-7.10. Iisalmissa. Melontakurssi järjestettiin 6.7. Metsäpirtillä ja Iijärvellä. Mukana oli seitsemässä kanootissa yhteensä 21 henkeä sekä turvaveneessä kaksi henkeä. Erytiskitos seurakunnalle ja Ylä-Savon Mela ry:lle kanoottien lainaamisesta sekä opastuksesta.

Rautavaaran Metsäkartanolla järjestettiin 27.-28.8. virkistysviikonloppu, jossa monipuolisesta liikunnallisesta ohjelmasta ja upeasta säästä nautti 16 henkeä. Autistiperheiden virkistystapahtumana järjestettiin keilailu- ja Hesburger-päivä 6.11., mukana 14 yhdistyksen jäsentä. Keskeisenä hankkeena on ollut henkilökohtaisten avustajien saaminen autistisille lapsille ja nuorille. Vammaisneuvoston toimesta järjestettiin avustajakoulutus henkilökohtaista apua varten. Monen kohdalla myönteistä päätöstä henkilökohtaisen avun saamiseen on jouduttu hakemaan aina Korkeimmasta hallinto-oikeudesta saakka. Harrasteuinnit Iisalmen uimahallissa autistilasten perheille ovat jatkuneet kevät- ja syyskaudella noin kerran kuussa. Uintiasioissa yhdyshenkilönä on toiminut Janne Kananen ja vetäjänä erityisuintiopettaja Riikka Moisanen. Uinneissa on ollut mukana keskimäärin n. 15 yhdistyksen jäsentä.

VUOSI 2012 - virkistystä ja vaalipaneelissa vaikuttamista

Jyrki ja Merja Kaivo-oja järjestivät koko perheen kotaretken lasketteluineen ja hiihtoineen Nerioon Santurin montussa. Mukana oli tusinan verran osanottajia. Melontatapahtumaa ei saatu sovitettua sateiden lomaan kesällä 2012. Rautavaaran Metsäkartanolla järjestettiin 11.-12.8. virkistysviikonloppu, jossa monipuolisesta liikunnallisesta ohjelmasta ja upeasta säästä nautti 26 henkeä. Autistiperheiden virkistystapahtumana järjestettiin keilailu- ja Hesburger-päivä 17.11., mukana 19 yhdistyksen jäsentä. Harrasteuinnit Iisalmen uimahallissa autistilasten perheille ovat jatkuneet kevät- ja syyskaudella noin kerran kuussa. Uintiasioissa yhdyshenkilönä on toiminut Janne Kananen ja vetäjänä erityisliikunnanohjaaja Sari Kautto. Uinneissa on ollut mukana keskimäärin n. 15 yhdistyksen jäsentä.

Äitien ilta järjestettiin Väärnin pappilassa Lapinlahdella 1.11.12. Pappilaan tutustumisen lisäksi ohjelmassa oli kahden Savaksen projektin esittelyä. Isien ”ilta” toteutettiin 12.2. Hanhilammin ampumaradalla ampumakisojen merkeissä. Kiitokset Joukolle hienosta tapahtumasta, tarjoiluista ja palkinnoista! Toinen isien tapaaminen oli Petrin savusaunalla la 28.4., kiitokset makoisista löylyistä ja muista järjestelyistä Petrille! Mukana oli jälleen viisi isää.

Vuoden 2012 aikana on eräissä perheissä saatu autistiselle nuorelle henkilökohtaista apua, tosin pitkäaikaisten taistelujen jälkeen. Suunnitelmissa on ollut yhteistyö avustajien saamiseksi ja kouluttamiseksi. Syksyllä yhdistys oli vahvasti mukana järjestämässä vammaisasioihin keskittyvää vaalipaneelia Iisalmen nuorisotalolla 1.10.12. Paneelin osallistujia oli n. kymmenen ja yleisöä n. 40 henkeä. Päätäjien tietoon saatiin useita epäkohtia vammaisten elämässä Iisalmissa. Eräs tulos vaalipaneelitulaisuudesta oli se, että Sote-kuntayhtymän hallitus poisti viranhaltijoille antamassa virheelliset ohjeet henkilökohtaisen avun saamiselle.

VUOSI 2013 - Voimaa vanhemmuuteen ja työllistymishankkeita

Ylä-Savon Autismi- ja Aspergeriyhdistys ry saavutti kymmenen vuoden iän 26.10.2013. Juhlavuosi on kulunut varsin liikuntapainotteisesti: perinteiset toimintamuodot ovat jatkuneet. Harrasteuinti, retki Pölönmäen valkokuokkoja katsomaan, kesäretki Alimmaiselle Vuottojärvelle, melontaretki Iisaareen, jne. ovat olleet tuttuja toimintoja. Uusina ovat olleet ”Voimaa vanhemmuuteen” –projektin leiritapahtuma 4.-6.3. Rautavaaran Metsäkartanolla, jossa mukana oli 18 henkeä; Pirjo Kämäräisen järjestämä lumikenkäkävely Kääriänmäen näkötornille 16.3., mukana 17 henkeä; sekä Merja Kaivo-ojan ideoima polkupyöräretki 8.-9.6.

Vuoden aikana osallistuttiin Autismin Talvipäiville 8.-9.2. Kuopiossa, mukana neljä henkeä YSAA:sta. Yhdistyksellämme oli oma esittelypöytä ja sen lisäksi pyöri Matin valmistama, yhdistyksen toimintaa esittelevä DVD Autismpäivien ajan esittelypöydän vieressä. Osallistuttiin myös vertaistoimintaa käsittelevän luennon toteutukseen. Oltiin myös viemässä eteenpäin hanketta vammaisyhdistysten

yhteisestä järjestöalosta. Puheenjohtaja osallistui Partopreni-projektin ohjausryhmään. Projektissa oli kyse vammaisten, kuntoutujien ja osatyökykyisten työmahdollisuuksien edistämisestä. Tiedotusta palvelivat yhdistyksen kotisivu netissä (www.ysaayh.fi) ja Iisalmen terveystieteiden keskuksen aulassa oleva tiedote YSAA:n toiminnasta. Lisäksi tarpeen mukaan on käytetty paperisia käsiesitteitä.

Muutamia suunniteltuja tapahtumia ei ehditty järjestämään, mutta 26.10.2013 pidettiin kuitenkin yhdistyksen 10-vuotisjuhla. Se alkoi keilailulla Pelixirissä ja jatkui ”yläsalissa” ruokailun merkeissä. Matti oli koostanut ohjelmaksi kuvakavalkaadin 10-vuotisesta toiminnasta ja Paula leiponut synttärkakun.

HUOMIOITA TOIMINTAVUOSISTA 2014-2023

Ylä-Savon Autismi- ja Aspergeriyhdistyksen toiminnan toisella toimintavuosikymmenellä ovat jatkuneet hyvät käytänteet yhdistyksen hallinnon sujuvaksi hoitamiseksi ja toiminnan järjestämiseksi. Olennaista on ollut hyvä työnjako eri toimintojen hoitamiseksi. Puheenjohtajana toimi Osmo Turkki vuoteen 2020 asti, jonka jälkeen tehtävän otti hoitaakseen Merja Kaivo-oja. Sihteeri-rahastonhoitajana on toiminut Matti Ollikainen, joka on laatinut yhdessä Jouko Koivusen kanssa tilinpäätökset. Matti on toiminut myös kaluston, kirjaston sekä kotisivujen hoitajana. Tilintarkastajana on toiminut Pirjo Kämäräinen varahenkilönään Merita Korhonen. Uintiryhmä Korallien yhteyshenkilönä on toiminut Kristiina Turkki. Äitien iltojen järjestelyvastuuta on kantanut Paula Ollikainen ja isien iltojen vastuuhenkilönä oli Janne Kananen. Tiedottamisesta on vastannut pääsääntöisesti puheenjohtaja.

Hallitus on pysynyt perusmiehitykseltään pitkälti samana viimeisen kymmenvuotiskauden. Vuosittain hallitus on kokoontunut (4-8) kertaa ja sen jäsenet ovat olleet aktiivisesti toimintaa pyörittämässä. Jäsenmaksuna on säilytetty 20 eurossa perhettä kohden, jäsenperheiden määrä on vaihdellut 20 ja 40 perheen välillä. Avustuksia on haettu toimintaa varten mm. Autismi- ja Aspergeriliitolta (=Autismiliitto vuodesta 2019 alkaen), Olvisäätiöltä, Ylä-Savon Veturilta ja Iisalmen kaupungilta sekä satunnaisemmin muilta tahoilta.

Yhdistyksen sisäisessä viestinnässä on merkittävää ollut Matti Ollikaisen ylläpitämä kotisivu netissä (www.ysaayh.fi, [YSA ry:n kotisivu](#)) sekä Whats´App- viestisovelluksen käyttö. Toiminta on ollut esillä myös lehdissä. Koulutus- ja edunvalvontatoimintaa on toteutettu tilanteiden ja mahdollisuuksien mukaan. Perustoimintoina ovat jatkuneet uintiryhmä Korallit, vertaistuki-illat, retkeilytoiminta ja keilailutapahtuma. Tanssiryhmä jatkui vuoden 2019 loppuun asti, samoin lumikenkäkävely Kääriänmäelle. Tuomirannan aloitettua vuonna 2015 vakiotoiminnaksi tuli jokakesäinen virkistystapahtuma Tuomirannassa sekä osallistuminen talkootoimintaan niin keväisin kuin syksyisin.

VUOSI 2014 - retki Vuokattiin ja Tuomiranta-hanke vireille

Vuosi käynnistyi perheleirin jatko-osalla ”Voimaa vanhemmuuteen” Rautavaaran Metsäkartanolla 30.1.-1.2.2014. Autismiliiton RAY-rahoituksella pääsimme vuoden aikana toistamiseen Metsäkartanolle 16.-17.8.2014, jolloin ohjelmassa oli mm. perehtymistä luonnossa liikkumisen saloihin, geokätkentää, jousiammuntaa, puhallustikkaa ja seinäkiipeilyä. Talviliikuntaa varten osallistuttiin apuvälineiden esittelyyn Paloisvuorella. Kesällä liikuttiin meloen lähtien Iirannasta meloen lisaaren ympäri kanooteilla ja soutaen veneellä. Perinteinen kesäretki Alimmaiselle Vuottojärvelle tehtiin 19.7.2014. Vuokatissa retkeiltiin **mihin aikaan??** Olvi-Säätiö myönsi 25.6.2014 erityislasten tanssiryhmää varten 2 800 euron avustuksen, jonka turvin tanssikerho pystyi jatkamaan aktiivista toimintaansa.

Yhdistyksen kannalta vuoden merkittävin hanke oli Iisalmen seurakunnan leirikeskuksen, Tuomirannan kunnostuksen aloittaminen. Iisalmen vammaisneuvostossa tehtiin ensin aloite Marja Lipposen ja Osmo Turkin laatimasta projektisuunnitelmasta, jonka seurakuntayhtymän kirkkoneuvosto hyväksyi 20.10.2014. Tavoitteena oli Tuomirannan kehittäminen kokoontumis- ja toimintapaikaksi.

VUOSI 2015 - Tuomiranta käyttöön, sisupartiota ja retki Oulankaan

Yhdistyksemme on ollut vuodesta 2015 alkaen keskeisesti mukana Tuomiranta-projektin ja siihen liittyvän vammais-, nuoriso- ja liikuntayhdistys Vanuli ry:n [Vanuli ry](#) 4.5.2015 sekä sen toiminnan käynnistämisessä. Asiasta on lisää vuoden 2016 tiedoissa.

YSAA:n toiminta on muutoinkin ollut uusia polkuja avaavaa. Vuoden aikana oli erilaisia koulutustilaisuuksia: puheenjohtaja kävi Savon Ammatti- ja Aikuiskoulutusopistossa pitämässä opetustunteja aiheena ”Eettinen toiminta autististen henkilöiden kanssa” osana koulutusohjelmaa ”Autistisen henkilön osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen”. Hän oli yhdistyksen edustajana myös Toimisäätiön ”Partopreni” -hankkeessa. Varapuheenjohtaja käytti puheenvuoron omaisen näkökulmasta itsemääräämisoikeutta käsitelleessä tilaisuudessa Ilvolanpirtissa. Autistien asumispalveluista Ylä-Savossa kirjelmöitiin Ylä-Savon Sote kuntayhtymän hallituksen kanssa.

Autismin kirjon lasten ja nuorten tanssikurssi jatkui Päivi Herdin ja Marita Jääskeläisen vetämänä. Kesällä 2014 saadun Olvi-säätiön avustuksen turvin toimintaa laajennettiin niin, että vuoden 2015 alusta käynnistyi toinenkin erityisnuorten tanssiryhmä. Autismin kirjon perheille tarkoitetun harrasteuintiryhmä Korallien toimintaprofiili muuttui syksyllä niin, että siitä tuli vesijumppa-painotteista. Lumikenkäkävely korvattiin lumen puuteen vuoksi kävelyretkellä Kääriänmäelle.

Retkeilytoiminnasta toteutuivat juna-polkupyöräretki Iisalmi-Lapinlahti-Iisalmi sekä kesäleiri Oulangan kansallispuistoon 28.-31.7. Yövyimme Oulun Yliopiston Oulangan tutkimuskeskuksella ja retkeilimme päiväselvällä Karhunkierroksen maastoissa. Kesäleiristä oli selostus Autismi-lehdessä 4/2015. Rautavaaran Metsäkartanolla pidettiin ”Voimaa vanhemmuuteen” -kakkos- ja kolmosleirit.

Vertaistukitoimintaan sisältyi mm. äitien ilta 26.9.15. Autistinuorten sisupartiotoiminta (Ahmavartio) alkoi syksyllä 9.9.15. Sen alkamisesta oli uutinen Järvi-Suomen Partiolaisten julkaisussa 4/2015. Mukaan lähti viisi ”sisua” avustajiansa kanssa, vetäjänä toimi Osmo Turkki. Partiolupaus annettiin itsenäisyyspäivänä seurakuntatalolla. Keilailuilta pidettiin perinteiseen tapaan.

Syksyllä tuli käyttöön yhdistyksen uusi, entistä värikkäämpi kotisivu netissä. Ylä-Savon Veturi ry:n tuella yhdistykselle hankittiin videotykki ja tietokone varusteineen. Tänä vuonna valtioneuvosto teki autististen nuorten kannalta erittäin vahingollisen päätöksen, jolla lopetettiin Luovin toiminta Iisalmissa kevääseen 2016. ”Telma”- koulutus siirtyi monien tavoittamattomiin muille paikkakunnille.

VUOSI 2016 - Talkoita Tuomirannassa ja koulutuksellinen takaisku

Kesällä alkoivat Vanuli ry:n toimesta Tuomirannan päärakennuksen kunnostustalkoot ja rantapolun valmistelut 27.7.16. YSAA:N ja Vanulin yhteistyö on ollut läheistä. Vanuli ry hallinnoi Ylä-Savon seurakuntayhtymältä vuokrattua Tuomirannan leirikeskusta n. 7 km:n päässä Iisalmen keskustasta. Vanuli ry on kunnostanut rakennuksia ja aluetta vastaamaan uudenlaisten käyttäjäryhmien tarpeita. Näin on muodostunut luonnonläheinen ja viihtyisä Tuomiranta kokouksille, juhlatilaisuuksille ja virkistystapahtumille. Autismiyhdistys on aktiivisesti käyttänyt Tuomirantaa ja osallistunut monipuolisesti talkootoimintaan. Erityistä huomiota on kiinnitetty rakennusten ja alueen esteettömyyteen. Päärakennus on varustettu invalidiluisella ja inva-wc:llä. Rantaan ja yhdistyksen

vuonna 2018 rakennuttamalle isolle laiturille vie esteetön kulkureitti. Toimintarajoitteisten ja lasten käyttöä ajatellen on rakennettu hiekkaranta ja tarjolla on erilaisia mahdollisuuksia vesillä liikkumiseen sekä muunlaisiin harrastus- ja virkistystoimintaan. Kaikki Tuomirannan toiminta rakennusten ja alueen huoltamisesta lähtien perustuu vapaaehtoisuuteen ja yhteistyöhön yhdistysten kesken. Jäsenedistyksiä on yli 20. Autismiyhdistyksen puheenjohtaja on toiminut alusta lähtien Tuomirannan isäntänä, vuodesta 2016 lähtien myös Vanuli ry:n puheenjohtajana.

Perinteisistä YSAA:n toiminnoista ovat jatkuneet tanssiryhmä Edvin Laineen koululla ja uintiryhmä Korallit Uimahallissa. Syksyllä tanssiryhmä joutui siirtymään Nuorisotalolle. Sisupartio toiminta ”Ahmavartio” on jatkanut toimintaansa, kesällä se oli mukana ”Spion”- partioleirillä Kiuruvedellä.

VUOSI 2017 - Sisupartio toiminnasta luovutaan ja Tuomirannassa touhutaan

Harrastustoiminnassa jatkui varttuneiden autistien tanssikerho ohjaajien/avustajien kanssa kerran viikossa Edvin Laineen koululla, samoin autistikirjon perheille tarkoitettu vesijumpparyhmä joka toinen viikko Iisalmen Uimahallissa ja sisupartio ryhmä joka toinen viikko Tuomirannassa tai partiokololla. Sisupartion toiminta jouduttiin jättämään tauolle ja päätöstapahtuma oli Ohenmäen laavulla 16.12.17.

Rautavaara Metsäkartanolla oli jälleen ”Voimaa vanhemmuuteen” -viikonloppuleiri 18.-20.8. Vertaistuen saralla isien iltoja pidettiin kaksi ja äitien yksi. Tuomirannassa oltiin mukana niin kevät- kuin syystalkoissa. Lisäksi Tuomiranta tarjosi hyvän mahdollisuuden autismin kirjon nuorille kuntouttavaan työtoimintaan mm. ruohonleikkuun muodossa.

VUOSI 2018 – Uusia mahdollisuuksia Tuomirannassa ja retki Vuokattiin

Virkistyspäivä Tuomirannassa on vakiintunut yhdistyksen kesätoimintojen joukkoon. Uusina vesiliikuntamahdollisuuksina on veneen lisäksi kaksipaikkainen kajakki sekä polkuvene. Ylä-Savon Veturin avustuksen turvin on em. polkuveneen lisäksi yhdistykselle saatu ensiapuvälineet retkeilytoimintaa varten. Osallistuttiin Tuomirannan kevät- ja syystalkoisiin sekä erityistalkoisiin: saunan lattian korjaus ja kajakkilaiturin rakentaminen. Uudeksi aktiviteetiksi tuli joulukuusen hakuretki Ohenmäestä, mihin saatiin kaupungilta virallinen lupa.

Erityinen Asperger-ryhmä kokoontui kevään aikana kolme kertaa. Perinteisistä toiminnoista on jatkunut tanssiryhmä Edvin Laineen koululla ja uintiryhmä Korallit uimahallissa sekä keilailutapahtuma. Kesällä järjestettiin erikseen äideille ja isille teatteriretket. Sisupartio toiminta jouduttiin jättämään tauolle. Metsäkartanossa pidettiin 24.-26.8. ”Voimaa vanhemmuuteen” -viikonloppuleiri. Vertaistuellinen virkistys- ja kuntoiluretki Vuokattiin toteutettiin joulukuun lopulla, jossa lajeina oli talviliikuntaa ja uintia.

Yhdistys osallistui vahvasti STEA-rahoitteisen Ylä-Savon Vakka- hankkeen valmisteluun yhteistyössä mm. Pohjois-Savon Muisti ry:n kanssa. Keväällä osallistuttiin SAVAKSEN järjestämään erityisryhmien harrastus- ja hyvinvointipäivään 7.5. Iisalmen Liikuntahallissa.

VUOSI 2019 – Yhdistystalo Vakka aloittaa ja uintiryhmän vetäjä vaihtuu

Kauan odotettu ja valmisteltu yhdistystalo vammais-, potilas- ja soteyhdistysten käyttöön avattiin 3.-12.2019. Tässä yhdistetyssä kokoontumis- ja palvelutalossa, Ylä-Savon Vakassa [Ylä-Savon Vakka](#) toimii kaksi päätoimistaja työntekijää. Autismiyhdistys sai Vakkaan oman komerotilan hallinnon asiakirjoja sekä muita tarvikkeita varten. Yhdistyksemme teki yhteistyösopimuksen Ylä-Savon Vakan kanssa ja autismiyhdistykselle saatiin myös paikka Vakan ohjausryhmässä.

Perinteisistä toiminnoista on jatkunut tanssiryhmä Edvin Laineen koululla ja uintiryhmä Korallit uimahallissa sekä keilailutapahtuma. Myös lumikenkäkävely Kääriänmäessä voitiin toteuttaa suotuisien säiden vallitessa. Vakiintuneen käytännön mukaisesti osallistuttiin Tuomirannan kevät- ja syystalkoisiin sekä toteutettiin joulukuusenhakuretki. Vuodesta 2003 autismilasten ja -nuorten uintiryhmää sekä tanssikerhoa vetänyt Sari Kautto hoiti upeasti tehtävänsä vuoden 2019 loppuun asti.

Osallistuttiin Lakiseminaariin Kajaanissa 10.4.19. Käynnistettiin toimenpiteet EU-vammaiskorttien hankkimiseksi Kelalta. A-tunnuksella varustetulla kortilla avustaja pääsee maksutta moneen paikkaan, vain avustettava joutuu maksamaan. Osallistuttiin myös Iisalmen vammaispoliittisen ohjelman välitarkastukseen.

VUOSI 2020 – Hossan retki ja tapaaminen Lapin Autismin Kirjo ry:n kanssa

Vuosina 2020-21 koronapandemia rajoitti ja varjosti yhdistyksen toimintaa. Valtiovallan ohjeiden mukaisesti yhdistyksen toiminta jätettiin varotoimenpiteenä suurelta osin tauolle, mm. tanssikerho ja keilailutapahtuma. Uintiryhmän toiminta jatkui, joulukuussa käytiin jälleen retkeilemällä hakemassa joulukuusia Ohenmäestä. Yhdistyksen perinteinen virkistyspäivä järjestettiin Tuomirannan leirituvalla 24.6.20. Tuomiranta harrastusmahdollisuuksineen parantaa merkittävästi myös autististen henkilöiden elämänlaatua. Yhdistyksen jäsenet ovat voineet siellä käyttää vesiliikuntaan niin venettä, kaksipaikkaista kajakkia kuin polkuvenettä ja sup-lautaakin. Yhdistyksen jäsenet ovat edelleen osallistuneet Tuomirannan kevät- ja syystalkoisiin. Vertaistuen merkeissä pidettiin niin äitien kuin isienkin ilta Tuomirannassa.

Kesäleirinä järjestettiin Hossan retki 30.7.- 2.8.20. Se oli ensimmäinen yhteistyötapaaminen toisen autismikirjon yhdistyksen, Lapin Autismikirjo ry:n, kanssa kokemusten ja ideoiden vaihdon merkeissä. Rahoitusta saatiin Autismiliitolta. Tapahtumasta oli Autismi-lehdessä 3/2020 Susanna Pirneksen kirjoittama artikkeli.

VUOSI 2021 – yhdistyksen nimi muuttuu ja yhteistyöleiri Kiilopäällä

Vuoden 2021 vuosikokous pidettiin koronarajoitusten vuoksi myöhästettynä vasta 21.5.2021 Tuomirannassa. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräisten asioiden lisäksi kysymystä yhdistyksen nimen muuttamisesta. Uudeksi nimeksi tuli Ylä-Savon Autismiyhdistys ry. Esitettiin sääntöjen uusimista mm. niin, että etäkokoukset olisivat mahdollisia. Sääntöjen muutos oli ollut Autismiliiton tarkastettavana ja tuli PRH:n hyväksymäksi 1.10.2021 alkaen. Yhdistyksen puheenjohtajaksi vaihtui Merja Kaivo-oja.

Ylä-Savon Veturilta saatiin INTO-hankerahaa yhteistyöleirin toteuttamiseen Lapin Autismikirjo ry:n kanssa. Leiri järjestettiin Saariselän Kiilopäällä 5.-8.8.21. Osallistujia oli YSAA:sta kymmenen ja Lapin Autismikirjosta yhdeksän jäsentä. Kyseessä oli samalla yhdistysten kokemusten vaihtoseminaari sekä vertaistukitapahtuma. Tapahtumasta oli Autismi-lehdessä 3/2021 Merja Kaivo-ojan laatima artikkeli. Yhdistyksen asioita aloitettiin tallentamaan yhteiseen OneDrive-tiedostoon.

VUOSI 2022 – Livohkassa ja uusia toimintamuotoja

Korona vaikeutti YSA:n toimintaa vuonna 2022 ja joitain toimintoja jouduttiin sairaustapauksien takia perumaan. Jotain uutta onnistuttiin myös luomaan. Jo kahtena aiempina kesänä tehty yhteistyö Lapin Autismikirjon kanssa oli tarkoitus jatkaa Livohka-leirillä 4.-7.8.22 Posiolla, mutta yhteistyötaho perui osallistumisensa. Livohka-leiri järjestettiin kuitenkin yhdistyksen omana toimintana. Autismitietoisuuden viikolla 28.3.-3.4.22 järjestettiin Rutakko-kirjastoissa materiaalinäyttely autismikirjon teoksista ja liiton materiaaleista. Näyttelyt saivat positiivista

palautetta. Puheenjohtaja valittiin vuoden lopulla myös uuden Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvoston jäseneksi. YSA ry on jatkanut ponnisteluja TOIMISÄÄTIÖN kanssa työllistymistoiminnan järjestämiseksi. Myös SAVAKseen on oltu yhteydessä yhteistyön virittämiseksi.

Tuomirannassa vietettiin perinteiseen tapaan virkistyspäivää ja Korallit- vesiliikuntaryhmä on kokoontunut joka toinen viikko kesäaikaa lukuun ottamatta. Iisalmeen oli rakenteilla uusi uimahalli ja sen käyttöönoton liittyvien viivästysten takia uintivuoroja ei saatu lainkaan esim. marras-joulukuussa 2022. Uusina toimintamuotoina entisten lisäksi oli toukokuussa aistiystävällinen elokuvateatteriesitys "Muumipappa ja urotyöt- erään nuoren Muumin seikkailut" paikallisessa elokuvateatterissa Kvalippaassa, lastenteatteriretki Siilinjärvellä heinäkuussa sekä savusauna- ja paljuilta Elsi Honkasen kotona Riitamäellä elokuussa.

VUOSI 2023 – uusia haasteita kohti

Tulevaisuudessa yhdistyksemme kohtaa lisääntyviä haasteita toiminnan järjestämisessä muiden vapaaehtoisjärjestöjen tapaan. Miten jäsenyyteen sitoudutaan? Miten toiminta organisoidaan? Kuinka toiminnasta tiedotetaan? Uutena tiedotusmuotona otettiin keväällä 2023 yhdistyksen käyttöön oma Facebook-sivu, jossa tiedotetaan sekä tulevista että menneistä tapahtumista. Myös Lähellä.fi-sivustolle päivitetään toimintaamme. Ilahduttavasti yhdistykseemme on tullut uusia, nuoria jäseniä ja heidän toiveitaan toiminnan järjestämisessä pyritään kuuntelemaan.

Rautavaaran Metsäkartanolla pidettiin keväällä perheleiri Voimaa vanhemmuuteen-hankkeen toimesta. Keväällä oli pyöräretki torilta Tuomirantaan. Heinäkuussa osallistuttiin Elämänturvatorille ja tienattiin samalla tuhat euroa yhdistyksen käyttöön. Kesällä tehtiin päiväretki Hailuotoon, jossa vierailtiin mm. Marjaniemen majakassa, ulkoiltiin Natura-alueella ja rohkeimmat jopa uivat meressä. Pari yhdistyksen nuorta on hoitanut Tuomirannan ruohonleikkuuta sekä päältä ajettavalla että työnnettävällä ruohonleikkurilla. Tuomiranta on oiva paikka tällaiselle pienimuotoiselle työharjoittelulle. Syksyllä päästiin taas tauon jälkeen käynnistämään Korallit-vesiliikuntaryhmän toimintaa Iisalmen uudessa uimahalli Saukossa.

Yhdistyksen 20-vuotisjuhlinta aloitettiin jo Tuomirannan virkistyspäivässä, johon Autismiliiton järjestösuunnittelija Marjo Häyry oli kutsuttu, mutta oli valitettavasti estynyt saapumaan. Varsinainen juhla pidetään Keila- ja liikuntakeskus Liikkeen tiloissa 28.10.23 keilailun, ruokailun ja juhlaohjelman merkeissä. Tervehdyspuheen pitää Autismiliiton toiminnanjohtaja Satu Taiveaho.

VASTUUNKANTAJAT

YSA:lla on ollut onni saada pitkäaikaisia toimihenkilöitä vastaamaan eri sektoreista. Alusta asti yhdistyksen taloutta on hoitanut asiantuntevasti Jouko Koivunen. Tilinpäätökset ovat aina näyttäneet plussaa! Samalla Jouko on toiminut mm. retkivastaavana ja pitkän aikaa varapuheenjohtajana. Matti Ollikainen on toiminut kalustovastaavana vuodesta 2006, ja sittemmin yhdistyksen sihteerinä vuodesta 2011 ja rahastonhoitajana vuodesta 20?? alkaen. Häntä ennen sihteerinä toimivat Leena Tauriainen 2004-2008 ja Eeva Ruotsalainen 2009-2010. Matti on myös tehnyt yhdistyksen kotisivut (www.ysaayh.fi, [YSA ry:n kotisivu](#)) ja pitänyt ne ajan tasalla sekä hallinnollisen tiedottamisen että tapahtumista kertovien kuvamateriaalien osalta.

Uintiasioissa, sekä uimakoulujen että harrasteuintien osalta yhdyshenkilönä on toiminut aiemmin Janne Kananen, nykyään Kristiina Turkki. Autistilasten uimataitoa pidettiin eräänä tärkeänä turvallisuustavoitteena heidän elämässään täällä Järvi-Suomessa ja tavoite on saavutettu hyvin. Uimatoiminta on ollut eräs pysyvistä toimintamuodoista. Sari Kautto on innostavana ja uskollisena opettajana tehnyt erinomaista työtä. Hänen jälkeensä vetäjissä oli jonkun verran vaihtuvuutta.

Nykyään Laila Kämäräinen on laajentanut Korallit-uintiryhmän toimintaa myös muuhun vesiliikuntaan.

Tiedotussihteerinä on toiminut vuoteen 2012 asti Kristiina Turkki järjestäen monenlaista näkyvyyttä autismiasioille sekä erilaisia koulutustilaisuuksia. Hän on myös vastannut pääsääntöisesti monista aktiviteeteista ja kerhoista: lystilauantaiorganisoinnista ja sen avustajakoulutuksesta, liikunta- ja tanssikerhoista, muskarista jne. Hän hoiti myös aluksi äitien iltojen järjestelyä, jossa toimessa sitten on jatkanut Paula Ollikainen. Isien iltojen järjestelyvastuu on ollut ainakin vuodesta 2008 Petri Vetelillä, nykyään Janne Kanasella. Pääosassa lystilauantaita eli kymmenessä tapahtumassa on käytännön vetäjänä toiminut erityisnuorisonohjaaja Marita Jääskeläinen. Tämä vapaaehtoinen urakointi antaa aiheen nimetä hänen ”lystilauantaineuvokseksi”! Hän on tehnyt v. 2005 Seurakuntaopistoon Lapsi- ja perhetyön tutkimukseen liittyvän opinnäytetyön ”Kehittämiprojekti Lystilauantai”, josta yhden kappaleen on myös yhdistyksemme saanut.

Suurimman panoksen yhdistyksemme toimintaan on uhrannut pitkäaikainen puheenjohtajamme Osmo Turkki. Hän toimii edelleenkin aktiivisena hallituksen jäsenenä ja yhdistyksen varapuheenjohtajana. Yhdistys haki hänelle vuonna 2023 Vuoden vapaaehtoinen-titteliä Autismiliitosta siinä kuitenkaan onnistumatta. Osmo piti kuitenkin jo pelkkää hakuprosessia riittävänä kunnianosoituksena.

HALLINTO JA TALOUS

Yhdistyksen toimintaa on johtanut hallitus, jossa on ollut puheenjohtaja sekä 4-6 jäsentä. Nykyään mukana on myös pari varajäsentä. Vuosittain hallitus on kokoontunut 3-6 kertaa, kokoontumispaikaksi on saatu Kirkonsalmen Palvelukodin kerhohuone ja vuodesta 2015 alkaen myös Vanuli ry:n ylläpitämä Tuomiranta sekä Yhdistystalo Vakka kaupungin keskustassa vuodesta 2019 alkaen. Samoissa paikoissa on kokoontunut myös yhdistyksen vuosikokous.

Talous perustuu jäsenmaksuun, joka koko toiminnan ajan on ollut 20 €/vuosi. Suuri osa toiminnoista on tapahtunut myös omakustanteisesti, kyydit itse maksettu ja pieni osallistumismaksu. Sen lisäksi yhdistys on saanut lisälmen kaupungilta toiminta-avustusta n. 300 euroa vuodessa sekä Autismiliitolta jäsenyhdistysavustusta 200-300 euroa/vuosi. Muutamana vuotena on saatu Autismiliiton kautta myös Raha-automaattiyhdistyksen sopeutumisvalmennus- tai kuntoutusavustusta erityisiin projekteihin, kuten Metsäkartanon virkistysleireihin. Myös Lähitapiola, Kotimaan Apu ja Säästöpankki ovat viime vuosina tukeneet toimintaamme.

Näissä merkeissä Ylä-Savon Autismi- ja Aspergeryhdistys ry:n eli nykyään Ylä-Savon Autismiyhdistys ry:n kaksikymmentä ensimmäistä toimintavuotta ovat sujuneet varsin suotuisissa merkeissä. Aktiivisuus on painottunut autismin kirjon rankimpaan osaan eli varsinaisten autistien hyväksi toimimiseen. Jatkossa olisi toivottavaa, että myös muut autismikirjollaiset saataisiin aktiivisemmin mukaan! Kaksikymmenvuotiskauden täytyessä on paikallaan lausua lämpimät kiitokset yhdistyksen toimintaa organisoineille ja käytännössä totuttaneille, aktiiviselle jäsenkunnalle sekä kaikille yhteistyötahoille!